VÄYLÄ/8107/00.03.02/2021

Väylävirasto
Trafikledsverket

22.11.2021

Valiokuntakanslian sihteeri Sara Kuitunen
sähköposti: sara.kuitunen@eduskunta.fi

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto, lausuntopyyntö 17.11.2021

Luonnos hallituksen esitykseksi korkovähennysrajoitusta koskeviksi muutoksiksi

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Väylävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä elinkeinoverolain korkovähennysrajoitusta koskeviksi muutoksiksi. Väylävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä ja lausuu esitetystä infrastruktuurihankkeita koskevasta poikkeuksesta seuraavaa.

Väylävirasto yhtyy hallituksen esityksen tavoitteeseen välttää se, että korkorajoituksesta aiheutuva verorasitus kohdistuisi yhteiskunnallisesti tärkeiden verovaroin rahoitettujen infrastruktuurihankkeiden toteuttamiseen. Kuten hallituksen esityksestä nähdään, yhtäältä rajoituksen ja toisaalta infrapoikkeuksen merkitys yksittäiselle hankkeelle tai yhtiölle voi olla merkittävä, mutta niiden molempien vaikutus verokertymään on vähäinen.

Hallituksen esitys täyttää tämän tavoitteen valitettavasti vain osittain. Yhtiöihin kohdistuvat verorasitukset ja epävarmuus voivat siirtyä julkisen hankintaprosessin ja tarjoushintojen kautta julkisen tilaajan maksettaviksi.

Väylävirasto kiittää sitä, että hallituksen esityksessä laajennetaan korkovähennysrajoituksen ns. infrapoikkeusta julkisilla infrastruktuuriyhteisöillä. Laajennuksella on selviä positiivisia vaikutuksia tällaisilla yhtiömuodoilla toteuttavien hankkeiden kokonaiskustannuksiin ja onnistumisedellytyksiin. Tuemme sitä, että valmistelua jatketaan –toivottavasti mahdollisimman nopeasti- sellaisten hankkeiden saamiseksi infrapoikkeuksen piiriin, joissa yhtiön omistajina on myös yksityisiä toimijoita. Pidämme kuitenkin erittäin tärkeänä, että jatkovalmistelussa otettaisiin huomioon myös kokonaan yksityisten toimijoiden omistamien julkisia infrahankkeita toteuttavien, vain sitä tarkoitusta varten perustettujen yhtiöiden tilanne.

Väyläviraston kannalta olennaisia yksityisten toimijoiden kokonaan omistamia projektiyhtiöitä tällä hetkellä ovat tieyhtiöt Ykköstie Oy, Valtatie 7 Oy ja Vaalimaa Oy. Nämä yhtiöt vastaavat keskeisten E18-moottoritiehankkeiden suunnittelusta, rakentamisesta, kunnossapidosta ja rahoituksesta ns. kokonaishoitopalvelumallilla

(tunnetaan myös elinkaari- tai PPP-mallina), jossa yksityinen toimija vastaa kokonaisuudessaan julkisen infrastruktuurin käytettävyydestä ja palvelutasosta koko sopimuskauden ajan. Näiden yhtiöiden taustat on verraten helppo läpivalaista ja harmaan talouden riskit torjua. Yhtiöiden toimintaa ja taloutta sanelevat yksinomaiset, kilpailutetut sopimukset julkisen tilaajan kanssa. Tällaisella kansainvälisesti standardoidulla mallilla on monia hyviä piirteitä ja siksi monet maat ovat tehneet niitä koskevia erillisratkaisuja korkovähennysrajoitusdirektiiviä implementoidessaan. Mallin keskeinen ansio on toimiva riskinsiirto yksityiselle sektorille. Siksi ei olisi järkevää toteuttaa PPP-hankkeita niin, että tilaajana toimiva julkinen taho menisi verotuksen takia mukaan myös yhtiön omistajaksi.

Väylävirasto suosittelee, että verojaosto kuulisi myös näiden yhtiöiden edustajia, sillä hallituksen esityksessäkin luetelluista hankalista tapauksista jotkin ovat liittyneet tieyhtiöihin.

Lisäksi Väylävirasto toteaa, että kolme ratayhtiötä on perustettu suunnittelemaan nopeita raideyhteyksiä, joiden avulla voidaan turvata mahdollisuudet tärkeille liikenneyhteyksille. Toteutuessaan nämä ratainvestoinnit ovat kukin suuruusluokaltaan useita miljardeja euroja. Jo perustetut suunnitteluyhtiöt ovat toistaiseksi valtion ja kuntien omistamia, mutta rakentamisvaiheen käynnistyessä olisi tärkeää pitää taloudellisesti mielekkäänä vaihtoehtona myös eläke- tai muun sijoituspääoman hyödyntäminen osana yhtiöiden omistajapohjaa. Merkittävin osa ratahankkeiden investointipääomasta olisi todennäköisesti lainaa, joten siksi korkovähennyksillä on ratkaisevan tärkeä rooli yhtiön taloudelle ja siten julkisen palvelun kustannuksille ja toteutusvaihtoehdoille.

Lisäksi suosittelemme, että infrapoikkeuksen jatkovalmistelussa syvennetään hallituksen esityksen sinänsä ansiokasta kansainvälistä selvitystä nimenomaan PPP-hankkeita koskevien ratkaisujen näkökulmasta. Uskomme, että sitä kautta löydetään toimivia ratkaisuja esimerkiksi valtiontukinäkökulman kannalta. Kansainvälisten käytäntöjen valossa näyttää mahdolliselta, että yksityisomisteisten infrayhtiöiden infrapoikkeussääntely voidaan toteuttaa valtiontukisäädösten puitteissa. Tällöin kyseinen toimenpide ei vääristäisi tai uhkaisi vääristää kilpailua, eikä vaikuttaisi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Yhtiö, joka vastaa kokonaishoitopalvelusta, on voittanut kyseisen tehtävän julkisen tarjouskilpailun perusteella. Lisäksi yhtiö on perustettu vain ja ainoastaan kilpailun kohteena olevan kokonaishoitopalvelun suorittamista varten. Yhtiöllä ei ole muuta toimintaa eikä se
kilpaile markkinoilla muiden palveluntuottajien tai yritysten kanssa.

Arvonlisä- ja elinkeinoverolakien soveltamisalan taannoisella laajentamisella luotiin edellytyksiä yhtiömallilla toteuttavien infrahankkeiden tarkoituksenmukaiselle käytölle jatkossakin. Väylävirasto katsoo, että korkovähennysoikeutta koskevat poikkeussäännöt tulisi selvyyden vuoksi olla yhdenmukaiset arvonlisä- ja elinkeinoverolain kokonaishoitopalvelulla toteutettavien hankkeiden määritelmän kanssa.

Lisäksi Väylävirasto nostaa esiin ehdotetun 18 b §:n 2 momentin 2) kohdan a) alakohdan, joka ei myöskään sellaisenaan sovellu valtion infrastruktuurihankkeisiin, joissa
omaisuuden omistajuus säilyy valtiolla koko sopimuskauden ajan ja jossa yhtiö saa tulonsa omaisuuden käytettävyyden ja palvelutason perusteella. Sopimuskauden aikana yhtiöllä on hallintaoikeus sopimuksen kohteena olevaan valtion omaisuuteen.

Laura Kuistio
johtaja

Seppo Toivonen
johtava asiantuntija, rahoitus

Tiedoksi Väyläviraston johtoryhmä
Kirjaamo
Samuli Kinnunen

Väylävirasto

ASIAKIRJA

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa. Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

ALLEKIRJOITUKSET

Allekirjoittaja	**Seppo Toivonen**
Allekirjoitusaika	22.11.2021 11:01
Allekirjoittaja	**Laura Kuistio**
Allekirjoitusaika	22.11.2021 11:29

ASIAKIRJAT

Asiakirja	Väyläviraston lausunto HE korkovähennysoikeutta koskeviksi muutoksiksi2.pdf